

Journal of Social Sciences of Mus Alparslan University

anemon

Derginin ana sayfası: <http://dergipark.gov.tr/anemon>

Araştırma Makalesi • Research Article

Women in Turkish Management Tradition and Tansu Çiller as a Modern Woman Leader Profile

Mehmet Şirin Çetin*

Abstract: Throughout history, Turks have accorded women the importance they deserve in social and public life. Although practices such as polygamy and confining women to the home, which are often attributed to Islam but are thought to have originated from Arab and Iranian cultures, were initially adopted following the Turks' introduction to Islam, they were eventually abandoned over time. The granting of the right to vote and stand for election to women, ahead of many Western countries, particularly with the establishment of the Republic, demonstrates the importance that Turkish society attaches to women. Tansu Çiller, the first female Prime Minister of modern times, left a significant mark on Turkish political life by exercising the right to vote, stand for election, and participate in government that the Republic opened up for women. This study generally examines women in Turkish administrative history and subsequently provides information about Tansu Çiller, an important female figure of the modern era. Turkish and foreign sources, as well as reports prepared on the subject, were referenced to establish the framework of the study. The study is considered important as it addresses the place of women in society, a significant issue in every era, and is expected to contribute to the field.

Keywords: Turkish Management Tradition, Women in Turkish Management Tradition, Tansu Çiller.

Türk Yönetim Geleneğinde Kadın ve Modern Bir Kadın Lider Profili Olarak Tansu Çiller

Öz: Türkler tarihin ilk zamanlarından bu yana kadına toplumsal ve sosyal hayatta gereken önemi vermişlerdir. Türkler'in İslamiyet ile tanışması ile İslamiyet'e maledilen ancak özünde Arap ve İran kültüründen etkilenilerek ortaya çıktığı düşünülen çok eşlilik ve kadının ev ortamına hapsedilmesi gibi anlayışlar ilk zamanlarda uygulama alanı bulsa da zamanla terk edilmiştir. Özellikle Cumhuriyetin kurulması ile birlikte birçok Batılı ülkeden önce kadına seçme ve seçilme hakkının verilmesi Türk toplumunun kadına verdiği önemi göstermektedir. Modern zamanın ilk kadın Başbakanı olan Tansu Çiller Cumhuriyetin kadınlar için açtığı seçme seçilme ve bu yolla yönetime katılma hakkını kullanarak Türk siyasal hayatında önemli izler bırakmıştır. Çalışmada genel olarak Türk yönetim tarihinde kadın ele alınmış ve devamında modern dönemin önemli bir kadın profili olan Tansu Çiller hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmanın çerçevesinin oluşturulması için Türkçe ve yabancı kaynaklar ile konu ile ilgili hazırlanan raporlar referans alınmıştır. Her dönemin önemli bir sorunu olan kadının toplumdaki yerini konu edinmesi bakımından çalışmanın önemli olduğu ve alana katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türk Yönetim Geleneği, Türk Yönetim Geleneğinde Kadın, Tansu Çiller.

* Dr. Öğretim Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, Büro Yönetimi Bölümü

ORCID: 0000-0001-8181-744X, ms.cetin@alparslan.edu.tr

Cite as/ Atıf: Çetin, M.Ş. (2025). Women in Turkish management tradition and Tansu Çiller as a modern woman leader profile. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(3), 1799-1820.

<http://dx.doi.org/10.18506/anemon.1774379>

Received/Geliş: 30 Aug/Ağustos 2025

Accepted/Kabul: 23 Nov/Kasım 2025

Published/Yayın: 30 Dec/Aralık 2025

Introduction

In classical societies, women were generally responsible for household chores, while men hunted outside to provide for the family. This understanding, born out of necessity in early societies, continued to exert its influence throughout every period of social life and stood as an obstacle to women obtaining rights such as representation and participation in a male-dominated society (Eroğlu & Cansever, 2025). However, as the benefits of transferring women's ability to build families to the public sphere began to be seen, and as social developments took place along with other factors, it became clear that women could no longer remain solely as individuals working in the home.

The Enlightenment, the Industrial Revolution and the French Revolution were global developments that paved the way for changes in women's position in social life. However, no matter how much societies develop, it is not possible to argue that the female figure is fully accepted. For example, Merkel's election in Germany is an important step and a first in German history. However, Merkel emphasised her identity as a politician rather than her gender in the election process for social reasons (Yılmaz, 2016). Merkel's behaviour shows that the modern West did not accept changing the social position of women until recently. Similarly, throughout history, women in many Middle Eastern countries neighbouring the geography where Turks lived have had to deal with the other role attributed to them (Çetin, 2022).

Turkish state and social tradition has always viewed women as an important part of society. The wife of the khan, the head of state administration, has always been able to assist the khan in governance and contribute to administration. Women are, above all, fundamental to the establishment of the family, and the family is an important institution in Turkish state tradition. Due to geographical conditions, women in the Old Turkish States learned to ride horses, use weapons, and fight.

Tansu Çiller is an important female figure in Turkish political life and the first female Prime Minister. With this distinction, she is a noteworthy profile as a female leader in modern Turkey. In particular, her "two keys" slogan gained significant popularity among citizens during election campaigns. One of Tansu Çiller's two keys represented the home, and the other represented the car. Tansu Çiller promised to increase citizens' welfare levels by displaying these keys at rallies.

Aside from the turbulence she experienced in her political career, Tansu Çiller is an important symbol of women's struggle for existence in the world and in Turkish history. Moreover, the 1990s, when Tansu Çiller was active in the political arena, were years when the feminist movement rose in Turkey (Sevimli, 2020, iii). From this perspective, it can be argued that a woman's presence at an important point in the Turkish administration is an inspiring situation for other women.

The struggle for women to be accepted as individuals with equal status to men in society continues today, as it did in the past, both in Turkey and around the world. Turks are a nation that believes the foundation of the state begins with the family and that women therefore have an important place in society. Women are at the heart of the family, which is the foundation of the state. Thanks to this characteristic, women enjoy a position of respect in society. However, when it comes to women's participation in the public sphere, it is evident that the same understanding is not always demonstrated. Even today, women have not fully found their place in either the private or public sectors (Karabıyık, 2012, 232).

Objective and Method

This study examines the role of women in Turkish administrative history and, in order to support its findings, takes Tansu Çiller, the first female prime minister of modern Turkey, as a female leadership profile. The subject of women has been addressed in various ways in Turkish history and traditions. However, it is thought that the question of whether women's participation in administrative positions has shown historical stability has not received sufficient attention. To make the subject understandable, the study first briefly addresses the Turkish administrative tradition. Subsequently, the position of women in the Turkish administrative tradition is explained with examples, and finally, information is

shared about the emergence of Tansu Çiller, the first female prime minister of modern Turkey, on the political arena and her political career. Within the scope of the study, the method involved accessing available scientific sources related to the subject, analysing them, and utilising them.

Findings

Turkish Administrative Tradition

The Turkish administrative tradition, which culminated in the republic a century ago, has its roots in the Ottoman Empire, the Seljuks, and the accumulation of Islamic culture and ancient Turkish states that influenced them (Acar & Ertek, 2019, 24). The fundamental characteristic of this accumulation is the culture of organisation. Thanks to this culture of organisation, the Turks have been able to establish states throughout history (Usta & Yıldırım, 2023, 5). The important states established by the Turks throughout history include the Huns, the Göktürks, the Seljuks and the Ottomans (Armağan, 2016).

In pre-Islamic Turks, the head of the state was the Khan. The Khan based his power to govern the state on the belief in the Sky God, nomadic culture, and Turkish customs (Vildan, 2016: 88). During the Seljuk state, as a result of the Turks' encounter with Islam, social, administrative, and military life acquired Islamic motifs (Kafesoğlu, 2014, 91). The Seljuks were also influenced by neighbouring Iran in constructing their bureaucratic structure (Günel & Aksoy, 2022). In the Ottoman state, the Sultan was at the head of the state (Armağan, 2016).

The concept of the state itself holds an important place in the Turkish tradition of governance. From this perspective, the state should be protected and privileged as a necessity of social existence (Çilliler, 2016: 420-421). Similarly, religion also holds an important place in the Turkish state tradition because it is the basis of the legitimacy of administrators (Sesli, 2021). The attribution of sovereignty to divine will has given the state a "sacred power" (Armağan, 2016). Consequently, in almost all ancient Turkish states, the state itself and religious beliefs were two important parameters that regulated social life.

The lifestyles in pre-Islamic Turkish states were generally similar. This is because the pre-Islamic Turkish states were established in the same geography and were exposed to similar influences. The fact that these states had to fight threats from their surroundings also affected their structures (Şencan, 2007, 184).

An important event in the history of Turkish governance tradition is the Turks' encounter with Islam. However, some authors argue that the encounter of Turkish states with Islam did not completely transform them into religious states; on the contrary, Turkish states were able to preserve their essence in terms of their unique understanding of sovereignty, military organisation and structure, religious behaviour, land regime, and social rights (Kafesoğlu, 1999, 356). According to another approach, a new model emerged that incorporated both Turkish and Islamic motifs (Coşkun, 2016).

The fact that the Turkish state structure had a conquering and spoils-seeking economic understanding both shaped the dynamics of the state's development and represented its soft underbelly (Öğün, 2004: 10). In this sense, the Turkish states, whose first structures emerged as nomadic, were also devoted to their independence. In fact, this understanding of independence was also at the root of their maintaining a nomadic culture for a long time. As a result of these characteristics, they preferred to abandon territories where they realised they could not maintain their independence (Şencan, 2007, 185).

The bureaucratisation of politics and the politicisation of bureaucracy with the advent of the Republic are, in fact, a legacy left by the Turkish-Ottoman states to the modern Republic. The Turkish model of administration and bureaucracy, based on an agrarian society (Eryılmaz, 2004, 63), initially resisted changes such as globalisation, the process of harmonisation with the EU, and the transition to an information society (Nohutçu, 2011), but over time it began to seek ways to adapt and integrate into these processes.

Women in the Turkish Management Tradition

It is generally understood that the fundamental requirements of management are risk-taking, courage, and competitiveness. Due to these fundamental qualities of management, it is widely accepted that management is primarily a male activity (Arıkan, 2003). However, it is believed that this is not a logical approach and that management cannot be viewed as the activity of one gender. This is because it is thought that the qualities possessed by the manager are more important than their gender (Negiz & Yemen, 2011). Although gender discrimination in management is not acceptable, in the current situation, more men are seen in management positions. The reasons why women are less represented in management positions are listed in the literature with various views as follows (Acuner & Sallan, 1993):

- ✓ Livelihood perspective: Women participating in the workforce are paid lower wages, which causes them to withdraw from working life.
- ✓ Human resource approach: Women may lag behind men in promotions because they lack sufficient opportunities to develop themselves in terms of education and experience.
- ✓ Segregated labour force: According to this view, the labour market is divided into primary and secondary labour markets. In the primary labour market, wages are high and jobs require expertise. In secondary markets, wages are low and jobs are simple. Female labour is generally found in secondary markets, and it is more difficult to rise to managerial positions in these markets than in primary markets.
- ✓ Functional view: This view focuses on women's responsibilities within the family. The traditional understanding that women do housework and men engage in activities to support the household, and the difficulties arising from this understanding, prevent women from participating in working life.

Throughout Turkish history, women have played an important role in both social and political life. The role of women in social life has naturally varied throughout history. This role has changed according to religion, culture, social structure and time. However, the importance of women for society begins with their role in the family, and in this respect, women are a fundamental element of the family. A good family structure can ensure that society and the community are good, which in turn ensures that the state is good (Acar, 2019). In the traditional Turkish family structure, the establishment of blood ties centred on men does not mean that women are pushed into the background; on the contrary, women are given an important place in society (Peker, 2017). The most important evidence demonstrating the importance of women's place in society is the title "katun" given to the ruler's wife. It is argued that the modern word "kadın" (woman) is derived from this word (Peker, 2017).

The complete conversion of a society to a new religion can have significant consequences. The Turks' encounter with Islam and the subsequent religious change affected many aspects of Turkish society. In terms of the place of women in society, the importance of women increased with the Turks' conversion to Islam (Acar, 2019). However, according to another view, the acceptance of Islam led to women being confined to the home environment and distanced from the public sphere. This situation continued until the proclamation of the Tanzimat, and with the Tanzimat Edict, women were able to return to the public sphere (Konan, 2011).

Although gender differences arise at birth, the influence of a man or woman in society is determined by the conditions within that society. From this perspective, Turkish women in ancient and medieval times were not merely individuals confined to domestic chores and the home; on the contrary, compared to other societies, including Europe, they played a highly active role in society and state administration. Information about the ancient Turks indicates that the most powerful and formidable shamans were women (Bayat, 2004: 21-22), highlighting the influence of women on society. Indeed, Shamanism, a belief system adopted by the Turks, is based on the power believed to reside in women (Kışlalı, 2010: 179). Similarly, the Orhun Monuments (Demir, 2017), known as the first written sources

in which the Turks expressed themselves, state that God created both the Khan and his wife, İlbilge Hatun, so that the Turks would not perish (Tellioğlu, 2016). Sources providing information about Turkish traces dating back to 4000 BC indicate that women's place in society during these periods was determined by their ability to ride horses, use weapons, and fight (Savcı, 1973, 107). One piece of evidence showing the value given to women in ancient Turkic societies is that the Khan's wife was always present at his side when he received foreign state officials in his country. Another piece of evidence showing that the Khan's wife was also influential in the administration is that decrees and edicts began with the phrase "The Khan and Hatun decree that..." (Tokcan & Kolyiğit, 2017). The renowned Turkish writer Ziya Gökalp highlighted the value given to women in Turkish history, stating that "among the ancient peoples, no nation granted women as many rights and showed them as much respect as the Turks" (Konan, 2011). Ziya Gökalp states that the maternal and paternal lineages were equally valued among the Turks and that a woman or man who was to marry would leave their family after receiving their rights. Gökalp states that there was no gender distinction among the ancient

Turks and that the difference between women and men was known and that the two were considered equal (Gökalp, 1974, 289). One reason why women in ancient Turkish states were not confined to a private sphere but were part of the public sphere was the nomadic lifestyle adopted by the ancient Turks. Due to the nomadic lifestyle, women always moved with men, which kept them involved in daily social life (Doğru, 2023).

In the Scythians (Saka), one of the ancient Turkic states, women were trained as soldiers and warriors like men. Women participated in wars alongside men and performed heroic deeds. Despite the Scythians' nomadic lifestyle, women's active participation in warfare continued throughout this period (Özcan, 2016, 33). The status of women among the Huns varied between the Western Huns and the Eastern Huns. Under the influence of China, women had more say in the Eastern Huns. In the Western Huns, who were closer to states such as Byzantium and the Western Roman Empire, women had relatively less say. Among the Göktürks and Uighurs, women were skilled in horse riding and weapon use (Ernas, 2020, 82). In light of this information, it can be seen that two fundamental characteristics of women emerged in the ancient Turkic states: motherhood and heroism (Yavuz & Ertem, 2021). In the early period of the Ottoman Empire, women were able to retain many of their ancient rights. Practices such as women covering themselves and polygamy began after the reign of Fatih Sultan Mehmet, particularly with the interaction with Byzantium (Kışlalı, 2010, 183), and were not part of Turkish traditions.

Changes in Ottoman political and social life began with the Tanzimat and continued with the First and Second Constitutional Monarchies. With these changes, women who had been confined to the home began to re-emerge into the public sphere (Erbay, 2019). During the War of Independence, 16 of the 51 organisations that came together under the leadership of the Kuvay-ı Milliye were led by women. Similarly, women's organisations organised protests in Istanbul against the occupation of İzmir (Yavuz & Ertem, 2021).

With the adoption of the Law of Unification of Education in 1924, women in Turkey were granted the right to hold public office (Acuner & Sallan, 1993, 81). In the ongoing process, women gained the right to vote and be elected in local administrations in 1930 and at the national level in 1934 (Turgut, 2022). Women were granted the right to vote and be elected in the United States in 1919 (Konan, 2011, 160). When evaluated within the context of Turkey's geography and the conditions it faced, this situation demonstrates the importance placed on women and the steps taken to grant them their rights. In terms of its stance on women's rights, Turkey has always been a few steps ahead of other states in the Middle East (Unat, 1978). When the Republic was declared in 1923, the rights granted to women in order to create a modern and Westernised society from a predominantly rural and conservative population are still considered radical steps today (White, 2003).

As witnessed in the previous paragraphs of this study, throughout history, almost all Turkish states have viewed the inclusion of women in social life positively. To see whether this situation is reflected

in the statistics, the table below shows the ratio of female to male candidates in the most recent local elections.

Table 1. Gender Distribution of Candidates by Election Type

	Total	Female	%	Male	%
Metropolitan Municipality	734	94	12.8	640	87.2
Mayor					
Provincial Assembly	12.054	1.393	11.6	10.661	88.4
Member					
Mayor	14.119	1.624	11.5	12.495	88.5
Municipal Council	136.259	22.500	16.5	113.759	83.5
Member					

Source: ysk.gov.tr

Table 1 shows that the number of female candidates lags far behind the number of male candidates at all levels of local government. For example, while the percentage of male candidates for mayor of a metropolitan municipality is 87.2%, the percentage of female candidates is 12.8%. This ratio indicates a difference of approximately seven times. Again, according to the same election results, only five women were elected as mayors in Turkey's 30 metropolitan municipalities (YSK, 2025). However, according to 2024 data from the Turkish Statistical Institute, women make up 49.98% of Turkey's population, while men make up 50.02% (TÜİK, 2025). Therefore, although the ratio of women to men in Turkey is almost equal, it is clear that the same equality has not been achieved in terms of representation. Although the view of women's status in Turkey is positive, it can be seen that the same positive view has not been implemented. According to another piece of data, in recent years, women in Turkey have been able to participate more in universities, bureaucracy and judicial bodies than in the political arena. For example, while the rate of women outside politics participating in public office is around 20-25%, the rate of women in the political arena remains below 10% (Sancar, 2008). In 1950, with the influence of a multi-party system, the Democratic Party won the elections and power changed hands. In the local elections that followed, Müfide İlhan was elected as the first female mayor in the history of the Republic in Mersin (Dikkaya & Dinçer, 2024). Thus, the process of women taking part in management began in municipalities, which are an important level of local government.

Tansu Çiller as a Modern Female Leader Profile in the Turkish Administrative Tradition

Tansu Pembe Çiller was born in Istanbul in 1946. She began her primary education at İsmet İnönü Primary School in Istanbul (Kıran, 2025, 355). Continuing her education at Robert College and Boğaziçi University, Çiller worked at the World Bank and then at a university in the United States after completing her postgraduate education. In 1974, she worked as a faculty member at Boğaziçi University in Turkey. She later worked at institutions such as the Istanbul Chamber of Commerce, the Istanbul Chamber of Industry, and the Turkish Industrialists and Businessmen Association in Turkey (Bildirici, 1998, cited in Eroğlu & Cansever, 2025).

Invited into politics by Süleyman Demirel (Kıran, 2025), Tansu Çiller joined the True Path Party in 1990. Elected as an Istanbul MP in the 1991 general elections, Çiller became the state minister responsible for the economy. In 1993, she became the leader of the True Path Party and was elected Prime Minister when Süleyman Demirel moved to the Çankaya Presidential Palace. She served as Prime Minister of Turkey in 1993 and 1996, becoming the first female Prime Minister in Turkish history (Yılmaz, 2016). Çiller was first elected to the General Administrative Board of the True Path Party and then to the position of Party President (Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Turkey, 2025).

The sudden death of President Turgut Özal, a prominent figure in Turkish politics who brought about profound changes in social life, accelerated Tansu Çiller's political career. This is because after Turgut Özal's death, Süleyman Demirel took the seat of the Presidency, and Tansu Çiller took the seat vacated by him (İnönü, 1995, 360). An important reason for Tansu Çiller's presence on the political

stage during this period was the True Path Party's desire to gain public acceptance by pursuing neo-liberal policies. Her profile, which was in line with neo-liberal political rhetoric (Demirkürek, 2011, 131), paved the way for Tansu Çiller to first become the leader of the True Path Party and then Prime Minister. The emergence of a Prime Minister with a modern profile such as Tansu Çiller during this period was an important step towards modernisation for the Republic of Turkey, which had accumulated approximately eighty years of experience (Schwartz, 1995, 69). Tansu Çiller's premiership paved the way for women in Turkey to represent themselves in the political arena, and other political parties also began to support women's participation (Sumbaş, 2015, 114).

Tansu Çiller is a modern woman in the Western sense of the term in modern Turkey. The then US President Bill Clinton described this situation as follows: "Two very intelligent and very modern-looking female leaders from Muslim countries, Pakistani Prime Minister Benazir Bhutto and Turkish Prime Minister Tansu Çiller, came to visit me" (Clinton, 2004, 650, quoted in Kıran, 2025). Indeed, Tansu Çiller has occasionally made statements in domestic politics that reflect this profile. For example, during the election campaign prior to the coalition government, Çiller accused the Welfare Party of harming Turkey's modernisation process (Göymen, 1999, 126). Again, she requested that the Presidency of Religious Affairs intervene to meet the religious needs of approximately 3 million Turkish citizens who had emigrated to various European countries until the 1990s. One reason for requesting that the state meet the needs of citizens in Europe was to prevent the Welfare Party (RP) from exploiting this gap and directing citizens there in its own interests (Milliyet Newspaper, 1995). However, despite these statements, Tansu Çiller formed a coalition government with the Welfare Party in 1996 due to difficult circumstances (Demirkürek, 2011, 142). Bildirici (1999, 367) argues that Tansu Çiller's decision to form a coalition with the Welfare Party was the biggest factor in damaging her political career. A similar contradiction in Tansu Çiller's political career is that, despite entering politics as a modern female figure, she gradually reverted to traditional rhetoric such as "sister" and "mother" (Cizre, 2008).

During Tansu Çiller's term, Turkish citizens were granted the right to file individual applications with the European Court of Human Rights. During this period, the export of automotive industry products was increased (Biyografya, 2025). Although Tansu Çiller was a politician in the relatively conservative True Path Party (Çelik 2023, 233), her modern appearance enabled her to develop positive relations with Western countries during that period (Demirkürek, 2011, 165). With the support of the True Path Party's programme, relations with the European Community, which had been disrupted from time to time in previous years, were maintained during Tansu Çiller's term (Palancı, 2023).

There are two reasons why Tansu Çiller is significant in Turkey. The first is "the changes brought about by the transformation experienced by society after 1980 on the role and social status of women. The second is the fact that, as a result of the historical process, during a period when male language dominated politics and male mentality dominated the media, a woman was constructed as a political actor in the media. However, despite these realities, Tansu Çiller, despite being both a political figure and Turkey's first female prime minister, does not represent women's language in terms of discourse and representation (Demirkürek, 2011, 10). However, it was her female identity that enabled her to begin her political career without being part of the lower echelons of the True Path Party (Cizre, 2008).

The years during which Tansu Çiller was active in Turkish politics were also years of turmoil. The economic crises of 1994, 1999, and 2001 placed significant strain on the Turkish economy. Misguided monetary and fiscal policies led to an increase in the public sector's dominance in the economy and a rise in the state's budgetary burden. This led to the crises of 1994 and 2001 (Ekinçi, 2013, 110). The fact that inflation reached record levels of 149 per cent during Tansu Çiller's premiership can be described as unfortunate for her career. Following the economic downturn, Tansu Çiller suffered a loss of votes in the 1995 and 1999 elections. Furthermore, although Çiller used liberal rhetoric at the beginning of her career, her gradual shift towards a nationalist and conservative stance (Toruk, 2005) can also be cited as a reason for her loss of votes. After losing the elections on 3 November 2002, Çiller ended her political career (Kıran, 2025). Although her political career has long since ended, Tansu Çiller's status as Turkey's first female Prime Minister continues to this day.

Discussion

The Turks, one of the ancient nations in human history, have been able to establish states in almost every period of history. With these characteristics, the Turks also have an established state tradition. There are several defining elements of the Turkish state tradition. These are: the passion for independence, the state itself being seen as important and worthy of protection, and respect for the state administrator as the representative of the state.

In the Turkish state tradition, women have always been accorded the importance they deserve, as they are considered the architects of the family. In pre-Islamic Turkish states, after the khan, the khan's wife was also accorded the necessary respect and was present at ceremonies welcoming ambassadors from other countries. Even after the introduction of Islam, despite various setbacks, women were still accorded an important place. In the Ottoman Empire, women, who had been pushed out of the public sphere, gained the right to become teachers with the Tanzimat Edict and the right to become civil servants with the Constitutional Monarchy (Aydın, 2015). With the proclamation of the Republic, women were able to gain more public rights by entering the public sphere more in the Turkish administrative system. Indeed, in 1934, women in Turkey were granted the right to vote and stand for election, ahead of many European states.

It is evident that Mustafa Kemal Atatürk attached particular importance to women and trusted them in the establishment of modern Turkey. The fundamental reason for this approach was the sacrifice and fighting spirit shown by women during the War of Independence. When İzmir was occupied, a significant number of women's groups were among those organising protests in Istanbul. Furthermore, the support women provided to the war effort behind the front lines significantly strengthened the army (İçli, 2003).

As a female leader profile in modern Turkey, Tansu Çiller holds an important place in Turkish administrative history as the first female Prime Minister. After receiving a successful education and working in important positions abroad, Tansu Çiller took the Prime Minister's seat following the sudden death of Turgut Özal and the subsequent appointment of Süleyman Demirel to replace him. This marked an important step in Turkish history in terms of women taking their place in the political arena. Indeed, Tansu Çiller's success continues to be a source of inspiration for many women today.

Conclusion

Since the earliest societies, women, who should be equal to men in the public sphere, have still not been able to obtain their rights as expected. Although women have been attributed significant value in Turkish society, due to the influence of neighbouring societies, women have not been able to participate in the public sphere to the desired extent and have not been sufficiently represented in government. With the proclamation of the Republic, important steps were taken to advance women's rights. The enactment of the Civil Code, the acceptance of gender equality, and the granting of the right to vote and be elected to women are among the main regulations of this period.

Today, there are sufficient legal opportunities for women to participate in political life in Turkey. In other words, there is no legal distinction between women and men in terms of participation. However, when it comes to implementation, the same equality cannot be seen (Aydemir and Aydemir, 2011). Indeed, thanks to the achievements of the Republic, Tansu Çiller found her place in the political arena and made her mark on Turkish history as the country's first female Prime Minister. Therefore, although there are no legal barriers to women's participation in government in Turkey and women have made significant gains in this regard, in practice, there is a male-dominated bureaucratic and political structure. The question of why women do not participate sufficiently in governance despite the legal framework can be linked to many arguments. Many reasons can be cited for women's lack of participation in governance, such as their insufficient participation in working life and, consequently, their lack of economic freedom, their continued dependence on the home in modern society, religious and traditional beliefs, etc.

This study broadly examines the status of women in the Turkish administrative tradition and aims to support the findings by briefly touching upon the life and political career of Tansu Çiller, Turkey's first female Prime Minister. The results obtained within the scope of this study show that women in Turkey are not sufficiently represented in management positions and political representation. Indeed, only five of the 30 metropolitan mayors elected in the last local elections in Turkey are women. There are many economic, social and political reasons for the low representation of women.

When analysed collectively, women are held in high regard in the Turkish state tradition, and Tansu Çiller's tenure as Prime Minister of Turkey is an important example of this achievement of the Republic. However, women today are not sufficiently visible and are mostly confined to the home environment, staying away from the public sphere.

Declarations and Statements

1. **Statement of researchers' contribution:** The entire study was written by a single author.
2. **Conflict of interest:** There is no conflict of interest in this study.
3. **Ethics Report:** As no field data was used for the study data, ethics committee approval is not required.
4. **Research model:** The study is a research article. In this regard, the survey model was preferred as the research method. Some findings were reached by examining books, articles, encyclopaedia entries, and reports related to the subject.

TÜKÇE SÜRÜM

Giriş

Klasik bir anlayışla ilk toplumlar kadın genellikle ev işleri ile ilgilenirken erkek dışarıda avlanarak ailenin geçimini sağlamaya çalışmaktaydı. İlk toplumlar zorunluluktan doğan bu anlayış toplumsal yaşamın her döneminde etkisini sürdürmeye devam etmiş ve erkek egemen bir toplumda kadınların temsil ve katılım gibi haklarını elde etmesinin önünde bir engel olarak durmuştur (Eroğlu ve Cansever, 2025, 68). Ancak kadının sahip olduğu aileyi inşa etme yeteneğini kamusal alana tahvil etmesinin faydaları görülmeye başlandıkça ve diğer faktörlerle birlikte toplumsal gelişmeler de gerçekleştikçe kadının artık sadece evde çalışacak bir birey konumunda kalamayacağı anlaşıldı.

Aydınlanma Çağı, Sanayi Devrimi ve Fransız Devrimi kadının toplumsal yaşamdaki konumunun değişmesinin zeminini hazırlamış küresel gelişmelerdir. Ancak toplumlar ne kadar gelişirse gelişsin kadın figürünün tam olarak kabul gördüğünü savunmak mümkün değildir. Örneğin, Almanya’da Merkel’in seçilmesi önemli bir adımdır ve Almanya tarihinde bu bir ilktir. Ancak Merkel toplumsal gerekçelerle seçim sürecinde kadın olma özelliğinden ziyade politikacı kimliğini ön plana çıkarmıştır (Yılmaz, 2016). Merkel’in bu davranışı modern batının yakın zamana kadar kadının toplumsal konumunu değiştirmesini kabul etmediğini göstermektedir. Yine tarih boyunca Türklerin yaşadığı coğrafyaya komşu olan Ortadoğu ülkelerinin pek çoğunda kadın kendisine atfedilen öteki rolü ile uğraşmak durumunda kalmıştır (Çetin, 2022).

Türk devlet ve toplumsal geleneği kadını toplumun hep önemli bir parçası olarak görmüştür. Devlet idaresinin başı olan kağanın eşi de her zaman yönetimde kağana yardımcı olabilmış ve yönetime katkı sunmuştur. Kadın her şeyden önce ailenin inşa edilmesinin temelidir ve aile Türk devlet geleneğinde önemli bir kurumdur. Coğrafi koşullardan dolayı kadın Eski Türk Devletlerinde at binmeyi, silah kullanmayı ve savaşmayı öğrenmiştir.

Tansu Çiller, Türk siyasal hayatındaki önemli bir kadın figür ve ilk kadın Başbakanıdır. Bu özelliği ile Türkiye’de modern zamanlarda bir kadın yönetici olarak incelenmeye değer bir profildir. Özellikle seçim alanlarında “iki anahtar” sloganı vatandaş nezdinde önemli bir rağbet görmüştür. Tansu Çiller’in iki anahtarından biri evi biri de arabayı temsil etmektedir. Tansu Çiller, miting alanlarında gösterdiği bu anahtarlarla vatandaşların refah seviyesini artırmayı vadetmiştir.

Siyasi kariyerinde yaşadığı çalkantılar bir yana Tansu Çiller dünyada ve Türk tarihinde varolmak için kadınların verdiği mücadelenin önemli bir simgesidir. Ayrıca Tansu Çiller’in siyasi arenada olduğu 1990’ lı yıllar Türkiye’de feminist hareketin yükselişe geçtiği yıllar olmuştur (Sevimli, 2020, iii). Bu açıdan bir kadının Türk yönetim kademesinin önemli bir noktasında olmasının diğer kadınlar için ilham verici bir durum olduğu savunulabilir.

Kadının toplum içerisinde erkekler ile eşit statüde bir birey olarak kabul edilmesi mücadelesi hem Türkiye’de hem de dünyada geçmişte olduğu gibi günümüzde de devam etmektedir. Türkler, devletin temelini ailede başladığına ve bu nedenle kadının toplumda önemli bir yere sahip olduğuna inanan bir millettir. Devletin temeli olan ailenin temelinde ise kadın vardır. Kadın, bu özelliği sayesinde toplumda saygı gören bir konuma sahiptir. Ancak konu kadının kamusal alanda yer almasına geldiğinde, aynı anlayışın her zaman gösterilmediği görülmektedir. Çünkü günümüzde dahi hem özel sektörde hem de kamu sektöründe kadın tam olarak kendisine yer bulmuş değildir (Karabıyık, 2012, 232).

Amaç ve Yöntem

Bu çalışma, Türk yönetim tarihinde kadınların rolünü incelemekte ve bulgularını desteklemek amacıyla modern Türkiye’nin ilk kadın başbakanı olan Tansu Çiller’i bir kadın lider profili olarak ele almaktadır. Türk tarihinde veya geleneklerinde kadın konusu çeşitli şekillerde ele alınmıştır. Ancak

yönetim kademesinde yer almasının tarihsel olarak bir istikrar gösterip göstermediği konusunun yeterince ilgi görmediği düşünülmektedir. Çalışma konuyu anlaşılır kılmak için ilk önce Türk yönetim geleneğini kısaca ele almıştır. Devamında Türk yönetim geleneğinde kadının konumu örneklerle açıklanmış ve nihayetinde modern Türkiye'nin ilk kadın başbakanı olan Tansu Çiller'in siyasi arenaya çıkışı ve siyasi kariyeri ile ilgili bilgiler paylaşılmıştır. Çalışma kapsamında yöntemi konu ile ilgili ulaşılabilir bilimsel kaynaklara ulaşılmış ve bunlar analiz edilerek kullanılmıştır.

Bulgular

Türk Yönetim Geleneği

Günümüzden yüz yıl önce cumhuriyet ile taçlanan Türk yönetim geleneği köklerini Osmanlı Devleti, Selçuklular ve onların etkilendikleri İslam kültürü ile İslam'dan önceki kadim Türk devletlerinin birikiminden almaktadır (Acar ve Ertek, 2019, 24). Bu birikimin temel karakteristiği teşkilatlanma kültürüdür. Teşkilatlanma kültürü sayesinde Türkler tarihin her döneminde devlet sahibi olabilmişlerdir (Usta ve Yıldırım, 2023, 5). Tarihte Türkler'in kurdukları önemli devletler; Hunlar, Gök-Türkler, Selçuklular ve Osmanlılar olarak sıralanabilir (Armağan, 2016).

İslamiyet öncesi Türker'de devletin başında Hakan bulunurdu. Hakan devleti yönetme gücünü Gök-Tanrı inancına, göçebe kültürüne ve Türk töresine dayandırmaktaydı (Vildan, 2016, 88). Selçuklu devleti zamanında Türklerin İslamiyet ile tanışması sonucu toplumsal, idari ve askeri hayat İslami motifler edinmiştir (Kafesoğlu, 2014, 91). Selçuklular ayrıca komşu olduğu İran'dan Bürokratik yapısını inşaa ederken etkilenmiştir (Günel ve Aksoy, 2022). Osmanlı devletinde ise devletin başında Padişah bulunurdu (Armağan, 2016).

Türk yönetim geleneğinde devlet kavramının kendisi önemli bir yere sahiptir. Bu açıdan devlet toplumsal varoluşun bir gerekliliği olarak korunmalı ve ayrıcalıklı tutulmalıdır (Çilliler, 2016, 420-421). Yine Türk devlet geleneğinde din olgusu da idarecilerin meşruiyetlerini dayandırmasından dolayı önemli bir yere sahiptir (Sesli, 2021). Egemenliğin ilahi bir iradeye dayandırılması devlete "kutsal bir güç" katmıştır (Armağan, 2016). Dolayısıyla eski Türk devletlerinin hemen hemen hepsinde devletin kendisi ve dini inanış toplumsal hayatı düzenleyen önemli iki parametre olmuştur.

İslamiyet öncesi Türk devletlerinde genel olarak yaşayış tarzları benzerdir. Bunun sebebi ise İslamiyet öncesi kurulan Türk devletlerinin aynı coğrafyada kurulması ve benzer etkilere maruz kalmasıdır. Bu devletlerin çevrelerinden gelen tehditlerle mücadele etmek zorunda olması yapılanmalarını da etkilemiştir (Şencan, 2007, 184).

Türk yönetim geleneğinin tarihindeki önemli bir olay da Türklerin İslamiyet ile tanışmalarıdır. Ancak bazı yazarlar Türk devletlerinin İslamiyet ile tanışmalarının onları tamamen değiştirerek bir din devleti haline getirmediğini, aksine Türk devletlerinin kendilerine özgü olan hükümlerlik anlayışı, askeri teşkilat ve yapılanma, dini davranış, toprak rejimi ve sosyal haklar bakımından özünü koruyabilmiştir (Kafesoğlu, 1999, 356). Bir başka yaklaşıma göre ise hem Türk hem de İslam motiflerini içeren yeni bir model ortaya çıkmıştır (Coşkun, 2016).

Türk devlet yapılanmasının fetihçi ve ganimetçi bir ekonomik anlayışa sahip olması hem devletin gelişim dinamiklerini oluşturmaktadır hem de yumuşak karnını temsil etmektedir (Öğün, 2004, 10). Bu anlamda ilk yapılanmaları göçebe olarak otaya çıkan Türk devletleri aynı zamanda bağımsızlıklarına düşkün idiler. Hatta uzun süre göçebe kültürünü sürdürmelerinin temelinde de bu bağımsızlık anlayışı vardır. Bu özelliklerinin bir sonucu olarak ağımsızlıklarını koruyamayacaklarını anladıkları toprak alanlarını terk etmeyi tercih edebilmişlerdir (Şencan, 2007, 185).

Cumhuriyet ile birlikte siyasetin bürokratikleşmesi ve bürokrasinin siyasallaşması aslında Türk-Osmanlı Devletleri'nin modern Cumhuriyet'e bıraktıkları bir mirastır. Tarım toplumuna dayanan Türk yönetim ve bürokrasi modeli (Eryılmaz, 2004, 63), başlangıçta küreselleşme, AB'ye uyum süreci ve

bilgi toplumuna geçiş gibi değişimlere karşı direnç göstermiş (Nohutçu, 2011), ancak zamanla bu süreçlere uyum sağlama ve entegre olma yollarını aramaya başlamıştır.

Türk Yönetim Geleneğinde Kadın

Genel geçer bir anlayışla yönetimin temel gerekleri risk alma, cesaretli olma ve rekabete yatkın olmaktır. Yönetimin bu temel niteliklerinden dolayı daha çok bir erkek eylemi olabileceği anlayışı kabul görmektedir (Arıkan, 2003). Ancak bunun mantıklı bir yaklaşım olmadığı ve yönetimin bir cinsiyetin eylemi olarak görülemeyeceğine inanılmaktadır. Çünkü yöneticinin cinsiyeti yerine sahip olduğu niteliklerin önemli olduğu düşünülmektedir (Negiz ve Yemen, 2011). Yönetimde bir cinsiyet ayrımının olması kabul edilebilir bir durum olmasa da mevcut durumda yönetim pozisyonunda daha çok erkeklerin yer aldığı görülmektedir. Literatürde kadının yönetim pozisyonunda daha az yer almasının gerekçeleri çeşitli görüşlerle aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Acuner ve Sallan, 1993):

- ✓ Geçimsel görüş: İş yaşamına katılan kadına daha düşük ücret ödenmesi kadınların çalışma yaşamından uzaklaşmasına neden olmaktadır,
- ✓ İnsan kaynağı yaklaşımı: Kadınlar eğitim ve deneyim olarak yeterli düzeyde kendilerini geliştirme fırsatları bulamadıklarından yükselmelerde erkeklerin gerisinde kalabilmektedirler.
- ✓ Ayrışmış iş gücü: Bu görüşe göre iş piyasası birincil ve ikincil iş piyasası olarak ikiye ayrılmıştır. Birincil iş piyasasında ödemeler yüksek ve işler uzmanlık gerektirmektedir. İkincil piyasalarda ise, ücretler düşük ve işler basittir. Kadın iş gücü genellikle ikincil piyasalarda yer almaktadır ve bu piyasada yönetici pozisyonuna yükselmek birincil piyasalara göre güçtür.
- ✓ Etkinsel görüş: Bu görüş kadının aile içerisindeki sorumluluklarına odaklanmaktadır. Geleneksel olarak kadın ev işlerini yapar ve erkek evi geçindirecek faaliyetlerde bulunur anlayışı ve bu anlayışın doğurduğu güçlükler kadının iş yaşamına dahil olmasına engel olur.

Türk tarihinde kadın, hem sosyal hayatta hem de siyasi hayatta önemli bir rol oynamıştır. Kadının toplumsal hayattaki rolü doğal olarak tarihin her döneminde aynı olmamıştır. Bu rol dine, kültüre, toplum yapısına ve zamana göre değişiklikler gösterebilmiştir. Ancak kadının toplum için önemi ailedeki rolü ile başlar ve kadın bu açıdan ailenin temel unsurudur. İyi bir aile yapısı, toplumu ve toplumun iyi olması devletin de iyi olmasını sağlayabilmektedir (Acar, 2019). Türk geleneksel aile yapısında kan bağının erkek odaklı kurulması kadının geri plana atıldığı anlamı taşımamakta aksine kadın toplum içerisinde önemli bir yere konumlandırılmaktadır (Peker, 2017). Kadının toplumdaki yerinin önemini gösteren en önemli delil hükümdarın eşine “katun” unvanının verilmesidir. Günümüzdeki “kadın” kelimesinin de bu kelimedenden türediği savunulmaktadır. (Peker, 2017).

Bir toplumun tamamen din değiştirmesinin önemli sonuçları olabilmektedir. Türklerin İslamiyet ile tanışması ile Türk toplumunda da din değişikliği birçok şeyi etkilemiştir. Kadının toplumdaki yeri açısından bakıldığında, Türklerin İslamiyet’e girmesi ile birlikte kadının önemi daha çok artmıştır (Acar, 2019). Ancak bir başka görüşe göre İslamiyet’in kabulü kadının ev ortamına hapsolmasına ve kamusal alandan uzaklaşmasına sebep olmuştur. Bu durum Tanzimat’ın ilanına kadar sürmüş ve Tanzimat Fermanı ile kadınlar yeniden kamusal alana dönebilmişlerdir (Konan, 2011).

Cinsiyet farklılığı doğum ile ortaya çıkmakla birlikte bir erkeğin veya bir kadının toplumdaki etkisi toplumun içinde bulunduğu koşullar tarafından belirlenmektedir. Bu açıdan Eski çağ ve Orta Çağda Türk kadını sadece ev işleri ile meşgul olan ve bu mekana hapsolan bir birey değil aksine Avrupa dahil diğer toplumlara göre toplum içerisinde ve devlet yönetiminde oldukça aktif bir rol oynamıştır. Eski Türkler hakkındaki bilgiler en güçlü ve korkunç şamanların kadınlar arasından çıktığını ifade ederek (Bayat, 2004, 21-22) kadının toplum üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır. Nitekim Türklerin benimsedikleri bir inanç biçimi olan Şamanizm kadında var olduğuna inanılan güce dayanmaktadır (Kışlalı, 2010, 179). Yine Türklerin kendilerini ifade ettikleri bilinen ilk yazılı kaynaklar olan Orhun Abideleri (Demir, 2017), Tanrı Türkler yok olmasın diye hem Kağanı hem de eşi İlbelge Hatun’u yaratmıştır denilmektedir (Tellioglu, 2016). M.Ö. 4000’li yıllara kadar götürülebilen Türk izleri

hakkında bilgi veren kaynaklar, kadınların bu dönemlerde toplumdaki yerini ata binme, silah kullanma, savaşabilme yeteneklerine göre belirlendiğini aktarmaktadır (Savcı, 1973, 107). Eski Türkler’de kadın verilen değeri gösteren bir delilde Hakanın yabancı devlet görevlilerini ülkesine kabul ederken eşinin her zaman yanında hazır bulunmasıdır. Yine emirname ve fermanların “‘‘Hakan ve Hatun buyuruyor ki’’ şeklinde başlaması Hakanın eşinin de yönetimde etkili olduğunu gösteren bir başka delildir (Tokcan ve Kolyiğit, 2017). Ünlü Türk yazar Ziya Gökalp, “*eski kavimler arasında hiçbir kavim Türkler kadar kadın cinsiyetine hak vermemiş ve saygı göstermemiştir*” diyerek Türk tarihinde kadına verilen değeri ortaya koymuştur (Konan, 2011). Ziya Gökalp, ana ve baba soyunun Türklerde değer olarak eşit olduğunu ve evlenecek olan kadın veya erkeğin evlenmeden ailesinden haklarını alarak ayrıldığını belirtir. Eski Türlerde cinsiyet ayrımı olmadığını belirten Gökalp kadın-erkek arasındaki farkın bilindiğini ve ikisinin eşit sayıldığını ifade etmektedir (Gökalp, 1974, 289). Eski Türk devletlerinde kadınların özel bir alana hapsedilmeden kamusal alanın içinde olmasının bir sebebi de Eski Türkler’in benimsedikleri göçebe yaşam tarzından kaynaklanmaktadır. Göçebe hayat tarzı gereği kadın hep erkek ile birlikte hareket etmiştir buda onları günlük sosyal hayatın içinde tutmuştur (Doğru, 2023).

Eski Türk devletlerinden biri olan İskitler (Sakalar)’da kadınlarda erkekler gibi asker ve savaşçı olarak yetiştirilirdi. Kadınlar erkeklerle birlikte savaşlara katılır ve kahramanlıklar yaparlardı. İskitlerin konar-göçer yaşam tarzına rağmen kadınların savaşa aktif katılımı bu dönem boyunca devam etmiştir (Özcan, 2016, 33). Hun Türklerinde kadının statüsü Batı Hunlar ve Doğu Hunlarda değişiklik göstermektedir. Çin’in de etkisi ile Doğu Hunlarda kadın daha çok söz sahibidir. Bizans ve Batı Roma gibi devletlerle yakınlaşan Batı Hunlarında ise kadın nispeten daha az söz sahibidir. Göktürk ve Uygurlarda kadınlar ata binme ve silah kullanma konusunda maharet sahibidir (Ernas, 2020: 82). Bu bilgiler ışığında bakıldığında eski Türk devletlerinde kadının iki temel özelliğinin ortaya çıktığı görülebilmektedir Bu özellikler analık ve kahramanlıktır (Yavuz ve Ertem, 2021). Osmanlı devletinin ilk döneminde kadın yine eski birçok haklarını koruyabilmiştir. Kadınların kapanması ve çok eşlilik gibi uygulamalar Fatih Sultan Mehmet döneminden sonra özellikle Bizans ile etkileşim içine girilmesiyle başlamış (Kışlalı, 2010, 183) ve Türk geleneklerinde olmayan durumlardır.

Osmanlı siyasal ve sosyal hayatındaki değişimler Tanzimat ile başlamış, I. ve II. Meşrutiyet ile devam etmiştir. Bu değişimler ile eve kapanan kadın tekrar kamusal alana çıkmaya başlamıştır (Erbay, 2019). Kurtuluş savaşında Kuvay-ı Milliye’nin yönlendirmesi ile bir araya gelerek birleşen 51 örgütün 16’sını kadınlar yönetiyordu. Yine İzmir’in işgaline karşı İstanbul’da protestolar düzenleyen kadın örgütleri olmuştur (Yavuz ve Ertem, 2021).

1924 yılında Tevhid-i Tedrisat Kanunun kabul edilmesi ile Türkiye’de kadınlara kamusal görevlere girme hakkı tanınmıştır (Acuner ve Sallan, 1993, 81). Devam eden süreçte 1930 yılında yerel yönetimlerde ve 1934 yılında ise ulusal düzeyde kadınlar seçme ve seçilme hakkını elde etmiştir (Turgut, 2022). Amerika Birleşik Devletleri’nde kadınlara seçme ve seçilme hakkı 1919 yılında verilmiştir (Konan, 2011). Bu durum Türkiye’nin bulunduğu coğrafya ve içerisinde olduğu koşullar çerçevesinde değerlendirildiğinde, kadınlara ne kadar önem verdiğini ve onlara haklarını verme konusunda gereken adımların atıldığını göstermektedir. Türkiye kadın hakları konusunda takındığı tutum açısından da Ortadoğudaki diğer devletlerden hep birkaç adım önde olmuştur (Unat, 1978). 1923 yılında Cumhuriyet ilan edildiğinde çoğunlukla kırsal ve muhafazakar olan bir nüfustan modern ve Batılaşmış bir toplum yaratmak için kadınlara verilen haklar günümüzde hala radikal adımlar olarak değerlendirilmektedir (White, 2003).

Tarih boyunca hemen hemen bütün Türk devletlerinde kadının toplumsal hayata dahil olmasına olumlu bakıldığı çalışmanın önceki paragraflarında şahit olunmuştur. Bu durumun istatistiklere de yansıyor yansımadığını görmek için son yapılan yerel seçimlerde kadın erkek aday oranlarını gösteren aşağıdaki tablo paylaşılmıştır.

Tablo 1. Seçim Türlerine Göre Adayların Cinsiyet Dağılımı

	Toplam	Kadın	%	Erkek	%
Büyükşehir Belediye Başkanı	734	94	12.8	640	87.2
İl Genel Meclisi Üyesi	12.054	1.393	11,6	10.661	88.4
Belediye Başkanı	14.119	1.624	11,5	12.495	88.5
Belediye Meclisi Üyesi	136.259	22.500	16.5	113.759	83.5

Kaynak: ysk.gov.tr

Tablo 1 incelendiğinde bütün yerel yönetim kademelerinde kadın aday sayısının erkek aday sayısının çok gerisinde kaldığı görülebilmektedir. Örneğin Büyükşehir Belediye Başkanı adaylığında erkek aday oranı % 87,2 iken kadın aday oranı 12,8'dir. Bu oran aradaki farkın yaklaşık değer olarak yedi kat farka işaret etmektedir. Yine aynı seçim sonuçlarına göre Türkiye'deki 30 Büyükşehir Belediyesi'ne sadece 5 tanesine kadın Belediye Başkanı seçilebilmiştir (YSK, 2025). Oysa Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2024 verilerine göre Türkiye nüfusunun %49,98'ini kadınlar, %50,02'sini erkekler oluşturmaktadır (TÜİK, 2025). Dolayısıyla Türkiye açısından kadın ve erkek nüfus oranı neredeyse eşit olmasına rağmen temsil noktasında aynı eşitliğin sağlanamadığı açıkça görülebilmektedir. Türkiye'de kadının statüsüne bakış olumlu olsa da aynı olumlu bakışın uygulamaya geçemediği görülebilmektedir. Bir başka veriye göre son yıllarda Türkiye'de kadınlar üniversite, bürokrasi ve yargı organlarında siyasal arenadan daha çok katılım sağlayabilmektedir. Örneğin siyaset dışı kadınların kamusal görevlere dahil olma oranı % 20-25 civarında iken siyaset arenasındaki kadın oranı % 10'un altında kalmaktadır (Sancar, 2008). 1950 yılında çok partili hayatın etkisi ile Demokrat Parti'nin seçimleri kazanması sonucu iktidar el değiştirmiştir. Devam eden süreçte yapılan yerel seçimlerde Mersin'de Cumhuriyet tarihinin ilk kadın belediye başkanı olarak Müfide İlhan seçilmiştir (Dikkaya ve Dinçer, 2024). Dolayısıyla önemli bir yerel yönetim kademesi olan belediyelerde kadınların yönetimde yer alma süreci başlamıştır.

Türk Yönetim Geleneğinde Modern Bir Kadın Lider Profili Olarak Tansu Çiller

Tansu Pembe Çiller, 1946 yılında İstanbul'da doğmuştur. İlk eğitimine İstanbul'da İsmet İnönü İlkokulunda başlamıştır (Kıran, 2025). Eğitim hayatına Robert Koleji ve Boğaziçi Üniversitesinde devam eden Çiller Lisansüstü eğitimini tamamladıktan sonra önce Dünya Bankası'nda sonra Amerika'da bir üniversitede görev yapmıştır. 1974 yılında Türkiye'de Boğaziçi Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak çalışmıştır. Daha sonra Türkiye'de İstanbul Ticaret Odası, İstanbul Sanayi Odası, Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği gibi kurumlarda çalışmıştır (Bildirici, 1998'den aktaran Eroğlu ve Cansever, 2025)

Süleyman Demirel'in daveti üzerine siyasete atılan (Kıran, 2025) Tansu Çiller, 1990'da Doğru Yol Partisi'ne katıldı. 1991 genel seçimlerinde İstanbul milletvekili seçilen Çiller ekonomiden sorumlu devlet bakanı oldu. 1993 yılında Doğru Yol Partisi'nin başına geçmiş ve Süleyman Demirel'in Çankaya Köşküne çıkması ile kendisi Başbakan seçilmiştir. Türkiye'de 1993 ve 1996 yıllarında Başbakanlık yaparak Türkiye tarihindeki ilk kadın Başbakan vasfını kazanmıştır (Yılmaz, 2016). Çiller, Doğru Yol Partisi'nde ilk olarak Genel İdare Kurulu'na ardından Genel Başkanlığı'na seçilmiştir (T.C. Dışişleri Bakanlığı, 2025).

Türk siyasetinde önemli bir profil olan ve toplumsal hayatta da köklü değişiklikler yapan Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın ani vefatı Tansu Çiller'in siyasi kariyerinde adeta daha hızlı ilerlemesini sağlamıştır. Çünkü Turgut Özal'ın ölümü sonrası Süleyman Demirel Cumhurbaşkanlığı koltuğuna

otururken onun boşalan koltuğuna da Tansu Çiller oturmuştur (İnönü, 1995, 360). Tansu Çiller'in bu dönemde siyasi vitrinde yer almasını sağlayan önemli bir gerekçede Doğru Yol Partisi'nin neo liberal politikalar izleyerek kendini topluma kabul ettirme isteğidir. Neo liberal politik söylemlere uygun bir profil olması (Demirkürek, 2011, 131) Tansu Çiller'in önce Doğru Yol Partisi'nin başına geçmesine ve daha sonra Başbakan olmasına zemin hazırlamıştır. Yaklaşık seksen yıllık bir birikime sahip olan Türkiye Cumhuriyeti'nin bu dönemde Tansu Çiller gibi modern profile uygun bir Başbakan çıkarması önemli bir modernleşme adımıdır (Schwartz, 1995, 69). Tansu Çiller'in Başbakanlığı Türkiye'de kadınların kendilerini siyasi arenada temsil etmeleri için önemli bir yol açmış ve diğer siyasi partiler de kadınların katılımını desteklemeye başlamıştır (Sumbaş, 2015).

Tansu Çiller, modern Türkiye'nin batılı anlamda bir modern kadın profilidir. Bu durumu zamanın Amerikan Başkanı Bill Clinton şöyle dile getirmektedir: “Müslüman ülkelerin çok akıllı ve çok çağdaş görünümlü iki kadın lider Pakistan Başbakanı Benazir Butto ile Türkiye Başbakanı Tansu Çiller ziyaretine geldiler” demektedir (Clinton, 2004, 650'den aktaran Kıran, 2025). Nitekim Tansu Çiller, iç siyasette zaman zaman bu profili temsil ettiğini gösteren çıkışlar da yapabilmıştır. Örneğin, Çiller, koalisyon hükümeti öncesi seçim propagandasını Refah Partisi'ni Türkiye'nin çağdaşlaşma sürecine zarar vermekle itham etmiştir (Göymen, 1999, 126). Yine doksanlı yıllara kadar Avrupa'nın çeşitli ülkelerine göç etmiş olan yaklaşık 3 milyon Türk vatandaşının dini ihtiyaçlarının karşılanması için Diyanet İşleri Başkanlığı'nın devreye girmesini istemiştir. Avrupa'da bulunan vatandaşların bu ihtiyacının devlet eliyle karşılanmasının istenmesinin bir gerekçesi de Refah Partisi (RP)'nin bu boşluğu kullanarak buradaki vatandaşları kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirilmesinin önlenmesidir (Milliyet Gazetesi, 1995). Ancak bu söylemlere rağmen Tansu Çiller koşulların da zorlaması ile 1996 yılında Refah Partisi ile koalisyon hükümetini kurmuştur (Demirkürek, 2011, 142). Bildirici (1999, 367) Tansu Çillerin Refah Partisi ile koalisyon kurmasının siyasi kariyerinin zedelenmesine yol açan en büyük etken olduğunu savunmaktadır. Tansu Çiller'in siyasi kariyerindeki benzer bir çelişki de siyasete modern bir kadın profili olarak girmesine karşın zamanla “bacı” ve “ana” gibi geleneksel söylemlere dönmesidir (Cizre, 2008).

Tansu Çiller döneminde Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne bireysel başvuru hakkı tanınmıştır. Bu dönemde otomotiv sanayisi ürünlerinin ihracatının artırılması sağlanmıştır (Biyografya, 2025). Tansu Çiller dönemin nispeten muhafazakar bir partisi olan Doğru Yol Partisi'nde siyaset yapmasına rağmen (Çelik 2023) sahip olduğu modern görünüş sayesinde dönemin Batılı ülkeleri ile olumlu ilişkiler geliştirebilmiştir (Demirkürek, 2011, 165). Doğru Yol Partisi'nin parti programının da desteklemesi ile önceki yıllarda dönem dönem sekteye uğrayan Avrupa Topluluğu ile ilişkiler Tansu Çiller döneminde sürdürülmüştür (Palancı, 2023).

Tansu Çiller'i Türkiye'de önemli kılan iki gerekçe vardır. Bunlardan ilki “*toplumun 1980 sonrası yaşadığı dönüşümün kadının rolü ve toplumsal statüsü üzerinde meydana getirmiş olduğu değişikliklerdir. İkincisi ise, tarihsel sürecin bir sonucu olarak siyasette erkek dilinin ve medyada da erkek zihniyetinin egemen olduğu bir dönemde siyasi aktör olarak bir kadının medyada nasıl kurgulandığı gerçeğidir.*” Ancak bu gerçeklere rağmen Tansu Çiller, gerek siyasi bir figür ve gerekse de Türkiye'nin ilk kadın başbakanı olmasına rağmen söylem ve temsil bakımından kadın dilini temsil etmediği de görülmektedir (Demirkürek, 2011, 10). Oysa Doğru Yol Partisi'nin alt örgüt kadrolarında yer almadan (Cizre, 2008) siyasi kariyerine başlamasını sağlayan kadın kimliği olmuştur.

Tansu Çiller'in Türk siyaset sahnesinde olduğu yıllar bir yandan da sancılı geçen yıllar olmuştur. 1994, 1999 ve 2001 yıllarında yaşanan ekonomik krizler Türk ekonomisini oldukça zorlamıştır. Uygulanan yanlış para ve maliye politikaları ile ekonomide kamunun ağırlığı artmış ve devletin bütçe yükü artmıştır. Bu da 1994 ve 2001 krizlerinin yaşanmasına yol açmıştır (Ekinci, 2013, 110). Tansu Çiller'in Başbakanlığı döneminde enflasyonun % 149 seviyelerine çıkarak rekor kırması kendi kariyeri açısından bir talihsizlik olarak tanımlanabilir. Ekonominin kötü gidişi sonrası Tansu Çiller girdiği 1995 ve 1999 seçimlerinde oy kaybı yaşamıştır. Ayrıca Çiller siyasi görüş olarak kariyerinin başında liberal söylemler kullansa da zamanla milliyetçi ve muhafazakar bir zemine doğru kayması da (Toruk, 2005) kendisinin oy kaybetmesinin bir gerekçesi olarak gösterilebilir. 3 Kasım 2002 yılında yapılan seçimleri

kaybeden Çiller bu tarihten sonra siyasi kariyerini sonlandırmıştır (Kıran, 2025) Uzunca bir süredir siyasi kariyeri sona ermesine rağmen Tansu Çiller'in Türkiye'nin ilk kadın Başbakanı olma vasfı günümüzde halen devam etmektedir.

Tartışma

İnsanlık tarihinin kadim milletlerinden biri olan Türkler tarihin hemen hemen her dönemde devlet sahibi olabilmışlerdir. Bu özellikleri ile Türkler aynı zamanda oturmuş bir devlet geleneğine de sahiptirler. Türklerin devlet geleneğinin belirleyici birkaç unsuru vardır. Bunlar; bağımsızlık tutkusu, devletin kendisinin önemli ve korunmaya değer görülmesi ve devleti temsil ettiği için devlet yöneticisine saygı duyulmasıdır.

Türk devlet geleneğinde ailenin mimarı sayılmasından dolayı kadına her dönem gereken önem verilmiştir. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde hakandan sonra hakanın eşine de gerekli saygı gösterilmiş ve hakanın eşi diğer ülke büyükelçilerinin karşılanması merasiminde hazır bulunmuştur. İslamiyet ile tanışma sonrasında da çeşitli aksaklıklar olsa da kadın önemli bir yere konumlandırılmıştır. Osmanlı devleti'nde de kamusal alanın dışına itilen kadın Tanzimat Fermanı ile öğretmen olma, Meşrutiyet ile beraber de memur olma hakkını elde etmiştir (Aydın, 2015). Cumhuriyetin ilanı ile kadın Türk yönetim sisteminde daha fazla kamusal alana çıkarak daha fazla kamusal hak elde edebilmiştir. Nitekim birçok Avrupalı devletten önce 1934 yılında Türkiye'de kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilmiştir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün kadınlara özel bir önem verdiği ve modern Türkiye'nin kurulmasında kendilerine güvendiği görülmektedir. Bu yaklaşımın temel sebebi Kurtuluş Savaşı'nda kadınların gösterdikleri fedakarlık ve mücadele ruhudur. İzmir işgal edildiğinde İstanbul'da protestolar düzenleyen grupların arasında azımsanmayacak derecede kadın gruplar yer almıştır. Yine kadınların cephe gerisinde savaşa verdikleri destekler orduya önemli bir güç katmıştır (İçli, 2003).

Modern Türkiye'nin bir kadın lider profili olarak Tansu Çiller Türk yönetim tarihinde ilk kadın Başbakan olması açısından önemli bir yere sahiptir. Başarılı bir eğitim aldıktan sonra yurt dışında önemli pozisyonlarda çalışan Tansu Çiller, Turgut Özal'ın ani ölümü sonrası Özal'ın yerine Süleyman Demirel'in geçmesi ile boşalan Başbakanlık koltuğuna oturmuş ve böylece bir kadının siyasi vitrinde yer alması bakımından Türkiye tarihi açısından önemli bir adım atılmıştır. Nitekim Tansu Çiller'in bu başarısı günümüzde hala birçok kadın için ilham kaynağı olmaya devam etmektedir.

Sonuç

İlk toplumlardan beri kamusal alanda erkekler ile eşit olması gereken kadın günümüzde dahi beklendiği gibi haklarını elde edememiştir. Türk toplumunda kadına önemli bir değer atfedilmiş, ancak komşu toplumların da etkisi ile kadın kamusal alana istenen düzeyde çıkamamış ve yönetimde yeterince yer alamamıştır. Cumhuriyetin ilanı ile kadın haklarının geliştirilmesi için önemli adımlar atılmıştır. Medeni Kanun'un çıkarılması ile kadın erkek eşitliğinin kabul edilmesi ve kadınlara seçme seçilme hakkının verilmesi bu dönemdeki başlıca düzenlemeler olarak karşımıza çıkabilmektedir.

Günümüzde Türkiye'de kadınların siyasal hayata katılması için yeterli hukuki olanaklar mevcuttur. Yani katılım konusunda kadın erkek arasında hukuken bir ayrım yoktur. Ancak uygulamaya gelindiğinde aynı eşitlik görülememektedir (Aydemir ve Aydemir, 2011). Nitekim Cumhuriyetin kazanımları sayesinde Tansu Çiller siyasi arenada yer bulabilmiş ve Türkiye'nin ilk kadın Başbakanı olarak adını Türkiye tarihine yazdırabilmiştir. Dolayısıyla kadınların yönetime katılması açısından Türkiye'de yasal olarak herhangi bir engel söz konusu olmamasına ve yönetime katılma konusunda kadınlar önemli kazanımlara sahip olmalarına rağmen uygulamada erkek egemen bir bürokratik ve siyasi yapı söz konusudur. Yasal zemin olduğu halde neden kadınların yeterince yönetime katılmadığı konusu pek çok argümana bağlanabilir. Kadınların yönetime katılmamasının sebepleri olarak yetetince çalışma hayatında yer almaması ve buna bağlı olarak ekonomik özgürlüklere sahip olmaması, modern

toplumda hala eve bağımlı yaşamaya mahkum olması, dini ve geleneksel inançlar vb. pekçok gerekçe gösterilebilir.

Çalışma, Türk yönetim geleneğinde kadının statüsünü genel hatlarıyla ele almakta ve Türkiye'nin ilk kadın Başbakanı Tansu Çiller'in hayatı ile siyasi kariyerine kısaca değinerek elde edilen bulguları desteklemeyi amaçlamıştır. Çalışma kapsamında ulaşılan sonuçlar, Türkiye'de kadınların yönetim kademelerinde ve siyasi temsilde yeterince yer almadığını göstermektedir. Nitekim, Türkiye'de yapılan son yerel seçimlerde seçilen 30 büyükşehir belediye başkanından yalnızca 5'i kadındır. Kadın temsiliinin düşük olmasının ekonomik, sosyal ve siyasal birçok nedeni vardır.

Bütün bunlar birlikte analiz edildiğinde Türk devlet geleneğinde kadın önemli bir saygı görmektedir, Cumhuriyet'in bir kazanımı olarak Tansu Çiller'in Türkiye'de başbakanlık yapmış olması önemli bir örnektir. Ancak günümüzde kadın yeterince görünür olamamakta ve çoğunlukla ev ortamına hapsolarak kamusal alandan uzak durmaktadır.

Beyan ve Açıklamalar

- 1. Araştırmacıların katkı oranı beyanı:** Çalışmanın tamamı tek yazar tarafından yazılmıştır.
- 2. Çıkar çatışması:** Çalışmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.
- 3. Etik Raporu:** Çalışma verileri için herhangi bir saha verisi kullanılmadığından dolayı etik kurul onayı gerekmemektedir.
- 4. Araştırmanın Modeli:** Çalışma bir araştırma makalesidir. Bu bakımdan çalışmada araştırma yöntemi olarak tarama modeli tercih edilmiştir. Konu ile ilgili kitaplar, makaleler ve ansiklopedi maddeleri ve raporlar incelenerek bazı bulgulara ulaşılmıştır.

References

- Acar, H. (2019). Türk kültür ve devlet geleneğinde kadın (Women in Turkish culture and state tradition). *İnsan ve İnsan (Human and Human)*, 6(21), 395–411. <https://doi.org/10.29224/insanveinsan.536610>.
- Acar, O. K., & Ertek, M. Y. (2019). Türk yönetim tarihinde liyakat: Siyasetnamelerden günümüze liyakat çıkmazı (Merit in Turkish administrative history: The impasse of meritocracy from political treatises to the present). Astana Yayınları (Astana Publications).
- Acuner, S., & Sallan, S. (1993). Türk kamu yönetiminde kadın yöneticiler (Women administrators in Turkish public administration). *Amme İdaresi Dergisi (Journal of Public Administration)*, 26(3), 8–81.
- Arıkan, S. (2003). Kadın yöneticilerin liderlik davranışları ve bankacılık sektöründe bir uygulama (Leadership behaviors of women administrators and an application in the banking sector). *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi (Gazi University Journal of Economics and Administrative Sciences)*, 5(1).
- Armağan, V. (2016). Yusuf Has Hacıp, Nizam’ül Mülk ve Koçi Bey örneğinden hareketle Türk kamu yönetiminde Türk yönetim mirasının izlerini sürmek (Tracing Turkish administrative heritage based on Yusuf Has Hacıp, Nizam al-Mulk, and Koçi Bey). *Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi (Aksaray University Journal of Economics and Administrative Sciences)*, 8(4), 86–99.
- Aydın, H. (2015). Meşrutiyet’ten Cumhuriyet’e Türkiye’de kadın (Women in Turkey from the Constitutional Era to the Republic). *Current Research in Social Sciences*, 1(3), 84–96.
- Aydemir, D., & Aydemir, E. (2011). Türk siyasetinde kadın: Çok oluyoruz! (Women in Turkish politics: We are increasing!) USAK (International Strategic Research Organization).
- Bayat, F. (2018). *Türk kültüründe kadın şamanlar (Female shamans in Turkish culture)*. Ötüken Neşriyat (Ötüken Publishing).
- Bildirici, F. (1998). *Maskeli Leydi tekmili birden – Tansu Çiller (The Masked Lady in full – Tansu Çiller)*. Ümit Yayıncılık (Ümit Publishing).
- Bilici, M. (1999). Türban tartışmasının örtemedikleri, ötekisini yitiren kimliğin krizi (What the headscarf debate fails to cover: The crisis of an identity losing its Other). *Birikim Dergisi (Birikim Journal)*, (118).
- Biyografya. (2025). *Tansu Çiller*. Biyografya (Biography). Erişim: 24 Haziran 2024.
- Cizre, Ü. (2008). *Tansu Çiller*. In M. Heper & S. Sayarı (Eds.), *Türkiye’de liderler ve demokrasi (Leaders and democracy in Turkey)* (ss. 237–245). Kitap Yayınevi (Kitap Publishing).
- Coşkun, Ö. (2016). Türk yönetim sistemi üzerine kısa bir değerlendirme (A brief evaluation of the Turkish administrative system). *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 2(2), 126–135.
- Çetin, S. (2022). Kerem Mulhem Kerem’in ‘İdu’l-Milâd adlı öyküsünün tematik açıdan incelenmesi (A thematic analysis of Kerem Mulhem Kerem’s short story “‘İdu’l-Milâd”). *Nüsha (Nusha)*, 22(54), 227–244. <https://doi.org/10.32330/nusha.1078476>.
- Çelik, Z. (2023). Cumhuriyetin yüzüncü yılında Türkiye’de kadın ve siyaset: Doğu Batı ikileminde kadın sembolizmi (Women and politics in Turkey in the centennial of the Republic: Woman

symbolism in the East–West dichotomy). *Muhafazakar Düşünce Dergisi (Journal of Conservative Thought)*, 19(65), 218–243.

Demir, S. T. (2017). Türk toplumunun kültürel belleği bağlamında Orhun Abideleri’ni yeniden düşünmek: Taşın bedeni ve belleği (Rethinking the Orkhon Inscriptions: The body and memory of stone). *Journal of History Culture and Art Research*, 6(2), 422–440.

Demirkürek, İ. (2011). *1980 sonrası değişimin ışığında kadın ve liderlik olgusu: Tansu Çiller örneği (Women and leadership after 1980: The case of Tansu Çiller)*. (Yayımlanmamış doktora tezi – Unpublished doctoral dissertation). Ankara Üniversitesi (Ankara University).

Doğru, D. (2023). Türkiye’de kadınların siyasal haklarını kazanması ve siyasal temsilde karşılaşılan sorunlar (Acquisition of political rights by women in Turkey and problems in political representation). *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Ankara University Law Review)*, 72(1), 247–293.

Dikkaya, N. Ö., & Dinçer, F. (2024). Türkiye’de çok partili dönemin ilk yıllarında kadın siyasetçi olmak: Müfide İlhan örneği (Being a female politician in the early years of the multi-party period in Turkey: The case of Müfide İlhan). *Beykoz Akademi Dergisi (Beykoz Academy Journal)*, 12(2), 51–78.

Erbay, H. (2019). Tarihsel süreçte dünyada ve Türk toplumunda kadın algısı ve haklarının gelişimi üzerine bir değerlendirme (An evaluation of the development of women’s rights and perceptions in the world and Turkish society). *Ege Sosyal Bilimler Dergisi (Ege Journal of Social Sciences)*, 2(1), 1–25.

Ernas, P. B. (2020). *Eski Türk devletlerinde aile ve kadın (Family and women in ancient Turkish states)*. Akademik Düşünce Yayınları (Academic Thought Publications).

Eroğlu, H., & Cansever, N. (2025). 20. yüzyılın kadın başbakanları: Margaret Thatcher ve Tansu Çiller’in karşılaştırması (Female prime ministers of the 20th century: A comparison of Margaret Thatcher and Tansu Çiller). *Hacettepe Üniversitesi İİBF Dergisi (Hacettepe University Journal of Economics and Administrative Sciences)*, 43(1), 65–93.

Eryılmaz, B. (2004). *Kamu yönetiminde değişim (Change in public administration)*. II. Kamu Yönetimi Forumu (2nd Public Administration Forum), Hacettepe Üniversitesi Yayını (Hacettepe University Press), 56–64.

Gökalp, Z. (1974). *Türk medeniyet tarihi (History of Turkish Civilization)* (Cilt 2). Toker Yayınları (Toker Publishing).

Göymen, Y. (1999). *Sarışın güzel kadın (The blonde beautiful woman)*. Doğan Kitapçılık (Doğan Publishing).

Günel, V. A., & Aksoy, E. (2022). Selçuklu dönemi Türk devlet yapısını ve yönetim anlayışını şekillendiren unsurlar (Elements shaping the Seljuk-era Turkish state structure and administrative mentality). *TÜRKAV Kamu Yönetimi Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi (TÜRKAV Institute Journal of Social Sciences)*, 2(3), 135–168.

İçli, T. G. (2003). Cumhuriyet döneminde kadının sosyal konumu (The social status of women in the Republican era). *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi (Atatürk Research Center Journal)*, 19(56), 583–595.

İnönü, E. (1995). *Anılar ve düşünceler (Memoirs and thoughts)* (Cilt 1). İdea İletişim (Idea Communications).

Kafesoğlu, İ. (1999). *Türk milli kültürü (Turkish national culture)*. Ötüken Neşriyat (Ötüken Publishing).

Kafesoğlu, İ. (2014). *Selçuklular ve Selçuklu tarihi üzerine araştırmalar (Studies on the Seljuks and Seljuk history)*. Ötüken Yayınları (Ötüken Publications).

Karabıyık, İ. (2012). Türkiye'de çalışma hayatında kadın istihdamı (Women's employment in working life in Turkey). *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi (Marmara University Journal of Economics and Administrative Sciences)*, 32(1), 231–260.

Kıran, İ. D. (2025). Türkiye'de ilk kadın başbakan: Tansu Çiller (The first female prime minister in Turkey: Tansu Çiller). *Uluslararası Toplumsal Bilimler Dergisi (International Journal of Social Sciences)*, 9(1), 353–372.

Kışlalı, A. T. (2010). *Siyaset bilimi (Political science)* (14. baskı). İmge Kitabevi (İmge Publishing).

Konan, B. (2011). Türk kadınının siyasi hakları kazanma süreci (The process of Turkish women gaining political rights). *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Ankara University Law Review)*, 60(1), 157–174.

Milliyet Gazetesi. (1995). *Çiller'in İslam atağı (Çiller's Islamic initiative)*. Erişim: 23 Haziran 2025.

Negiz, N., & Yemen, A. (2011). Kamu örgütlerinde kadın yöneticiler: Yönetici ve çalışan açısından yönetimde kadın sorunsalı (Women administrators in public organizations: The problem of women in management from the perspective of administrators and employees). *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (Suleyman Demirel University Journal of Social Sciences)*, (24), 195–214.

Nohutçu, A. (2011). Türk yönetim geleneğinde değişim: “Siyaset odaklı” bürokrasiden “kamu politikası odaklı” bürokrasiye (Change in the Turkish administrative tradition: From politics-oriented bureaucracy to public policy-oriented bureaucracy). *Muhafazakar Düşünce Dergisi (Journal of Conservative Thought)*, 1(4), 123–144.

Öğün, S. (2004). *Türk politik kültürü (Turkish political culture)* (2. baskı). Alfa Basım Yayın (Alfa Publishing).

Özcan, E. S. (2016). *Kültür tarihi açısından İskit Türk aynılığı (Scythian-Turkish affinity from a cultural history perspective)*. Selenge Yayınları (Selenge Publishing).

Peker, R. (2017). Türk devlet geleneğinde kadının konumu (The position of women in Turkish state tradition). *Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi (Bilge International Journal of Social Research)*, 1(2), 157–164.

Sancar, S. (2008). Türkiye'de kadınların siyasal kararlara eşit katılımı (Women's equal participation in political decision-making in Turkey). *Toplum ve Demokrasi Dergisi (Society and Democracy Journal)*, 2(4), 173–184.

Sesli, M. (2021). Devlet, toplum ve din çerçevesinde Türk yönetim geleneği üzerine genel bir değerlendirme (A general evaluation of Turkish administrative tradition within the framework of state, society, and religion). *Enderun*, 5(2), 209–224.

Sevimli, D. (2020). *Prime Minister Tansu Çiller (1993–1996): Her impact on feminism in Turkey?* (Yayımlanmamış doktora tezi – Unpublished doctoral dissertation). Yeditepe Üniversitesi (Yeditepe University).

Sumbas, A. (2015). Kadının politik temsil meselesi üzerine bir tartışma (A discussion on the issue of women's political representation). *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi (Istanbul University Journal of Political Sciences)*, (53), 103–121.

Schwartz, A. (1995). *Atatürk's daughters*. The Wilson Quarterly, 19(4), 68–79.

Şencan, Y. C. (2007). *İslamiyet öncesi Türk devlet geleneği (Pre-Islamic Turkish state tradition)*. (Yüksek lisans tezi – Master's thesis). İnönü Üniversitesi (İnönü University).

Palancı, M. (2023). *1980 sonrası Türkiye – Avrupa Birliği ilişkilerinin Türk siyasal hayatına yansımaları (Reflections of post-1980 Turkey–EU relations on Turkish political life)*. In A. R. Savaş & A. H. Zabun (Eds.), *1980'den günümüze Türk siyasal hayatı (Turkish political life since 1980)* (ss. 237–259). Özgür Yayınları (Özgür Publishing).

Tellioglu, İ. (2016). İslam öncesi Türk toplumunda kadının konumu (The status of women in pre-Islamic Turkish society). *AÜ Türkiyat Araştırmaları Dergisi (Journal of the Institute of Turkic Studies)*, (55), 219.

Tokcan, H., & Kolyiğit, E. (2017). Türk tarihinde yer alan önemli kadın şahsiyetler hakkında öğrenci bilgi düzeyleri (Students' knowledge levels about important female figures in Turkish history). *International Journal of New Approaches in Social Studies*, 1(1), 31–41.

Toruk, İ. (2005). Türkiye'de 1990–2000 yılları arasında sosyoekonomik ortamın ve kültürel hayatın reklamlar üzerinden temsili (Representation of socioeconomic environment and cultural life in Turkey through advertisements, 1990–2000). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (Selcuk University Journal of the Social Sciences Institute)*, 14, 493–508.

Turgut, S. T. (2022). Türkiye'de kadınların siyasal katılımı ve sosyal sermaye ilişkisi (The relationship between women's political participation and social capital in Turkey). *Nosyon: Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi (Nosyon: International Journal of Society and Culture Studies)*, 10, 134–145.

TÜİK. (2025). *İstatistiklerle Kadın 2024 (Women in Statistics 2024)*. Erişim: 24 Haziran 2025.

Unat, N. A. (1978). *The modernization of Turkish women*. Middle East Journal, 32(3), 291–306.

Yavuz, K., & Ertem, A. (2021). Türk toplumunda kadının statüsüne genel bir bakış (An overview of the status of women in Turkish society). *Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi (Journal of Social Research and Management)*, 1(1), 69–82.

Yılmaz, O. (2016). Türk ve Alman siyaset yaşamında kadın figürü ve politik söylemleri: Angela Merkel ve Tansu Çiller örneği (The female figure and political discourse in Turkish and German politics: The cases of Angela Merkel and Tansu Çiller). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (Fırat University Journal of Social Sciences)*, 26(2), 109–116.

YSK. (2025). *31 Mart 2024 Mahalli İdareler Genel Seçimleri Seçim İstatistikleri Bülteni (31 March 2024 Local Elections – Statistics Bulletin)*. Erişim: 24 Haziran 2025.

White, J. B. (2003). State feminism, modernization, and the Turkish republican woman. *NWSA Journal*, 15(3), 145–159. <https://doi.org/10.2979/NWS.2003.15.3.145>.